

WIENSTROM

HOTĂRÂREA CURȚII (Camera a doua)

18 decembrie 2008 *

În cauza C-384/07,

având ca obiect o cerere de pronunțare a unei hotărâri preliminare formulată în temeiul articolului 234 CE de Verwaltungsgewichtshof (Austria), prin decizia din 31 iulie 2007, primită de Curte la 13 august 2007, în procedura

Wienstrom GmbH

împotriva

Bundesminister für Wirtschaft und Arbeit,

CURTEA (Camera a doua),

compusă din domnul C. W. A. Timmermans, președinte de cameră, domni J.-C. Bonichot, J. Makarczyk, L. Bay Larsen (raportor) și doamna C. Toader, judecători,

* Limba de procedură: germana.

avocat general: domnul J. Mazák,
grefier: doamna K. Sztranc-Sławiczek, administrator,

având în vedere procedura scrisă și în urma ședinței din 23 octombrie 2008,

luând în considerare observațiile prezentate:

- pentru Wienstrom GmbH, de H. R. Laurer, Rechtsanwalt;

- pentru guvernul austriac, de doamna C. Pesendorfer, în calitate de agent;

- pentru Comisia Comunităților Europene, de domnii K. Gross și B. Martenczuk, în calitate de agenți;

- pentru Autoritatea AELS de Supraveghere, de domnii B. Alterskjær și N. Fenger, precum și de doamna L. Young, în calitate de agenți,

având în vedere decizia de judecare a cauzei fără concluzii, luată după ascultarea avocatului general,

pronunță prezenta

Hotărâre

- 1 Cererea de pronunțare a unei hotărâri preliminare privește interpretarea articolului 88 alineatul (3) ultima teză CE.

- 2 Această cerere a fost formulată în cadrul unui litigiu între Wienstrom GmbH (denumită în continuare „Wienstrom”), pe de o parte, și Bundesminister für Wirtschaft und Arbeit (ministrul federal al economiei și muncii, denumit în continuare „autoritatea pârâtă”), pe de altă parte, privind cuantumul ajutoarelor ce trebuie acordate Wienstrom în temeiul Legii privind energia electrică verde (Ökostromgesetz, denumită în continuare „ÖG”).

Cadrul juridic

Măsura de ajutor

- 3 ÖG reglementează sprijinul acordat centralelor de cogenerare din Austria.

- 4 Prima versiune a acestei legi (BGBl. I, 149/2002, denumită în continuare „ÖG anterioară”) a intrat în vigoare la 1 ianuarie 2003. La 2 octombrie 2006, aceasta a fost înlocuită cu o nouă versiune (BGBl. I, 105/2006, denumită în continuare „noua ÖG”).
- 5 În vederea încurajării producerii de energie electrică de către centralele de cogenerare, în anumite condiții, este acordată o rambursare a costurilor necesare menținerii activității. În anii 2003 și 2004, cuantumul acestui sprijin a fost limitat de ÖG anterioară la 1,5 cenți pentru fiecare Kwh de energie electrică produsă prin cogenerare. Începând cu anul 2005, acest cuantum se stabilește în temeiul dispozițiilor relevante ale ÖG anterioare de către autoritatea pârâtă, care poate să îl modifice la finalizarea investigației pe care o realizează.
- 6 În cursul anilor în discuție în acțiunea principală, măsura era finanțată printr-o majorare uniformă aplicabilă cantității de energie electrică furnizată utilizatorilor finali, independent de consumul efectiv din partea acestora de energie produsă prin cogenerare. Această majorare a fost transmisă la Energie-Control GmbH, organism public însărcinat cu plata ajutorului către centralele de cogenerare.
- 7 Articolul 30d din noua ÖG a introdus o modificare retroactivă a măsurii.
- 8 Acest articol prevede că, în privința perioadei 1 ianuarie 2003-31 decembrie 2006, distribuitorii de energie electrică care importă energie electrică denumită „verde” sau

produsă prin cogenerare și o vând consumatorilor finali naționali, precum și consumatorii finali care importă același tip de energie electrică pentru consumul propriu au dreptul să solicite rambursarea cuantumului ajutorului pentru energia electrică provenită de la centralele hidroelectrice mici sau pentru orice alt tip de energie electrică denumită „verde” ori rambursarea majorării de cogenerare pentru energia produsă prin cogenerare.

Decizia Comisiei

- 9 Ca urmare a unui schimb de corespondență cu autoritățile austriece în cursul anului 2003, Comisia Comunităților Europene a înregistrat, cu referința NN 162/B/2003, măsurile privind centralele de cogenerare drept ajutoare care nu au fost notificate. Republica Austria a notificat Comisiei modificările prevăzute în noua ÖG. Această notificare a fost înregistrată cu referința N 317/B/2006.

- 10 Prin Decizia C(2006) 2694 final din 4 iulie 2006 (JO C 221, p. 9, denumită în continuare „decizia Comisiei”), Comisia a hotărât să nu ridice obiecții. Aceasta a considerat că ajutoarele, conforme cu Orientările comunitare privind ajutorul de stat pentru protecția mediului (JO 2001, C 37, p. 3, Ediție specială, 08/vol. 3, p. 251), erau compatibile cu piața comună în temeiul articolului 87 alineatul (3) litera (c) CE. Comisia a considerat că modificarea realizată prin noua ÖG reprezenta un instrument adecvat pentru neutralizarea efectelor eventual discriminatorii în privința energiei electrice din import.

Acțiunea principală și întrebările preliminare

- 11 Wienstrom operează mai multe centrale de cogenerare la Viena. Aceasta beneficiază de sprijin în temeiul ÖG.

- 12 Wienstrom contestă două decizii ale autorității pârâte, din 11 octombrie 2004 (denumită în continuare „prima decizie contestată”) și din 7 decembrie 2006 (denumită în continuare „a doua decizie contestată”).

- 13 Prima decizie contestată a stabilit sprijinul acordat Wienstrom în anul 2003 pentru trei centrale de cogenerare la suma de 37 335 602,20 euro. Întrucât au fost plătite avansuri în cuantum de 44 551 514,75 euro, această decizie determină rambursarea de către această societate a diferenței, și anume 7 215 912,55 euro.

- 14 A doua decizie contestată privește sprijinul acordat Wienstrom în anul 2005 pentru o centrală de cogenerare modernizată. Această decizie a fost precedată de decizia din 8 martie 2006, care a stabilit în mod provizoriu cuantumul ajutorului acordat și a determinat, la 14 martie 2006, plata unui avans de 5 408 159 de euro. A doua decizie contestată stabilește în mod definitiv valoarea ajutorului acordat la suma de

5 688 703,47 euro și dispune plata unui sold de 280 544,47 euro, luând în considerare avansul plătit deja. Wienstrom susține că suma datorată se ridică la 8 487 228,00 euro.

- 15 Instanța de trimitere consideră că decizia Comisiei privește numai noua ÖG și că nu a fost adoptată nicio decizie negativă expresă cu privire la ÖG anterioară.
- 16 Aceasta menționează că prima decizie contestată reprezintă o punere în aplicare a ajutorului anterioară deciziei Comisiei.
- 17 Instanța de trimitere consideră că a doua decizie contestată, adoptată ulterior deciziei Comisiei, face parte dintr-o punere în aplicare a unei măsuri de ajutor, însă că această punere în aplicare fusese inițiată anterior, prin intrarea în vigoare a ÖG anterioare, în cadrul căreia Republica Austria se angaja să plătească ajutorul în discuție pentru anul 2005.
- 18 În lumina în special a Hotărârii din 21 octombrie 2003, Van Calster și alții (C-261/01 și C-262/01, Rec., p. I-12249), instanța de trimitere solicită să se stabilească, în litigiul cu care este sesizată, domeniul de aplicare al interdicției de punere în aplicare prevăzute la articolul 88 alineatul (3) ultima teză CE.

19 În acest context, instanța de trimitere a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarele întrebări preliminare:

- „1) Respectarea articolului 88 alineatul (3) ultima teză CE impune faptul că instanța națională trebuie să refuze acordarea unor prestații suplimentare de ajutor către beneficiarul unui ajutor, care, în principiu, are dreptul la acestea în temeiul dreptului național, pentru motivul interdicției de punere în aplicare prevăzute de această dispoziție, cu toate că, pe de o parte, deși Comisia a deplâns lipsa notificării ajutorului, aceasta nu a adoptat o decizie negativă în sensul articolului 4 alineatul (2) sau o măsură potrivit articolului 14 din Regulamentul (CE) nr. 659/1999 al Consiliului din 22 martie 1999 [de stabilire a normelor de aplicare a articolului [88 CE] (JO L 83, p. 1, Ediție specială, 08/vol. 1, p. 41)] și că, pe de altă parte, nu s-a dovedit nicio încălcare a drepturilor terților?”
- 2) Interdicția de punere în aplicare prevăzută la articolul 88 alineatul (3) CE se opune aplicării unei dispoziții de drept intern dacă această aplicare se întemeiază pe noua versiune a legii respective, a cărei compatibilitate cu piața comună a fost stabilită de Comisie, cu toate că, pe de o parte, măsura în cauză se referă la perioade anterioare acestei noi versiuni, iar modificările cele mai importante pentru declararea compatibilității nu erau aplicabile acestei perioade și că, pe de altă parte, nu s-a dovedit nicio încălcare a drepturilor terților?”

Cu privire la întrebările preliminare

20 Cu titlu introductiv, este necesar să se constate că decizia Comisiei nu privește numai noua ÖG. Această decizie se aplică ambelor versiuni ale ÖG, întrucât aprecierea Comisiei privește ÖG astfel cum a fost modificată la data investigării efectuate de Comisie. Într-adevăr, la rubrica „Obiectul”, decizia vizează în mod expres cele două proceduri NN 162/B/2003 și N 317/B/2006. Pe de altă parte, la punctul 7, aceasta prevede că descrierea și aprecierea la care s-a recurs se întemeiază atât pe normele în vigoare de la 1 ianuarie 2003, cât și pe cele aplicabile de la intrarea în vigoare a noii legi.

În plus, comunicarea în Jurnalul Oficial evidențiază data de 1 ianuarie 2003 drept începutul duratei măsurii de ajutor cu privire la care nu s-a ridicat nicio obiecție.

21 De asemenea, este necesar să se constate că acțiunea principală are ca obiect stabilirea cuantumului ajutoarelor datorate în mod efectiv în temeiul măsurii de ajutor în discuție, aferente celor două perioade determinate.

22 În sfârșit, trebuie să se observe că, deși prima dintre cele două decizii contestate în acțiunea principală este anterioară deciziei Comisiei, iar a doua, ulterioară, cele două întrebări adresate de instanța de trimitere se raportează la aceeași situație juridică, și anume, în ambele cazuri, punerea în aplicare anterioară a deciziei pozitive a Comisiei. Într-adevăr, a doua decizie contestată a fost adoptată ca urmare a deciziei din 8 martie 2006 a autorităților austriece, care, prin stabilirea provizorie a cuantumului ajutorului datorat și prin dispunerea plății unui avans, a reprezentat un început de punere în aplicare a măsurii de ajutor anterior deciziei Comisiei.

23 Având în vedere aceste constatări și observații introductive, este necesară examinarea comună a celor două întrebări preliminare.

24 Prin intermediul acestor întrebări, instanța de trimitere solicită, în esență, să se stabilească dacă interdicția de punere în aplicare a ajutoarelor de stat, prevăzută la articolul 88 alineatul (3) ultima teză CE, obligă instanța națională, în împrejurări precum cele din acțiunea principală, să respingă cererea unui beneficiar de ajutoare de stat privind cuantumul acestora care ar fi datorat pentru o perioadă anterioară unei decizii a Comisiei de admitere a compatibilității acestor ajutoare cu piața comună.

25 În această privință, trebuie arătat că o decizie pozitivă a Comisiei determină încetarea interdicției de punere în aplicare anticipată.

26 În cazul în care un proiect de ajutor a fost notificat Comisiei în mod legal și nu a fost pus în aplicare înaintea acestei decizii, proiectul de ajutor poate fi pus în aplicare de la data deciziei, inclusiv, dacă este cazul, pentru o perioadă anterioară avută în vedere de măsura declarată ca fiind compatibilă.

27 În cazul în care ajutorul a fost acordat beneficiarului cu încălcarea articolului 88 alineatul (3) ultima teză CE, la cererea altui operator, instanța națională poate fi determinată să se pronunțe, chiar ulterior adoptării unei decizii pozitive de către Comisie, cu privire la validitatea actelor de aplicare și cu privire la recuperarea ajutoarelor financiare acordate.

28 Din Hotărârea din 12 februarie 2008, CELF și ministre de la Culture et de la Communication (C-199/06, Rep., p. I-469, punctul 46, denumită în continuare „Hotărârea CELF”) reiese că, într-un astfel de caz, dreptul comunitar obligă instanța națională să dispună măsuri corespunzătoare care să permită remedierea în mod efectiv a efectelor nelegalității, însă, chiar în absența unor împrejurări excepționale, dreptul comunitar nu îi impune o obligație de recuperare integrală a ajutorului ilegal.

29 În același caz, în aplicarea dreptului comunitar, instanța națională are obligația de a dispune ca beneficiarul ajutorului să plătească dobânzi aferente duratei nelegalității. În

cadrul ordinii juridice naționale, aceasta poate să dispună, în plus, dacă este cazul, recuperarea ajutorului ilegal, fără a aduce atingere dreptului statului membru de a-l pune ulterior din nou în aplicare. De asemenea, instanța națională poate să admită cereri de reparare a prejudiciilor cauzate ca urmare a caracterului ilegal al ajutorului (Hotărârea CELF, punctele 52 și 53).

³⁰ Reiese astfel că, în ipoteza unei puneri în aplicare nelegale a unui ajutor, urmată de o decizie pozitivă a Comisiei, dreptul comunitar nu se opune ca beneficiarul, pe de o parte, să poată solicita plata ajutorului datorat pentru viitor și, pe de altă parte, să își poată menține dreptul de a dispune de ajutorul acordat anterior deciziei pozitive, fără a aduce atingere efectelor rezultate din nelegalitatea ajutorului plătit anticipat, în condițiile precizate în Hotărârea CELF.

³¹ Criteriul care determină posibilitatea ca un beneficiar să obțină plata unui ajutor aferent unei perioade anterioare unei decizii pozitive sau să își păstreze dreptul de a dispune de un ajutor deja plătit constă, așadar, în constatarea efectuată de către Comisie a compatibilității ajutorului cu piața comună.

³² Prin urmare, dreptul comunitar nu se opune ca instanța națională să se pronunțe într-un litigiu precum cel în discuție în acțiunea principală între un beneficiar și autoritățile naționale și să pună în discuție cuantumul ajutorului acordat, însă nu principiul acestuia.

33 Decizia pronunțată de instanța națională soluționează contestația, apropiind situația de cea examinată în Hotărârea CELF, referitoare la un ajutor pus în aplicare în mod anticipat și necontestat cu privire la cuantumul acestuia.

34 Această decizie permite și aplicarea principiilor rezultate din hotărârea menționată în cadrul interpretării articolului 88 alineatul (3) ultima teză CE.

35 Această analiză nu este contrazisă de Hotărârea Van Calster și alții, citată anterior, a cărei aplicabilitate este pusă în discuție de instanța de trimitere.

36 Această hotărâre se raportează nu la situația beneficiarilor ajutorului, ci la situația unor operatori supuși retroactiv cotizațiilor destinate în mod specific să finanțeze o schemă de ajutoare și, în consecință, considerate ca făcând parte integrantă din această schemă. În cauzele principale care au determinat pronunțarea acestei hotărâri, cotizațiile fuseseră colectate în temeiul unei scheme anterioare de ajutoare, declarată incompatibilă, anterior unei decizii pozitive a Comisiei privind o nouă schemă de ajutor care a înlocuit prima schemă de ajutor și care a prevăzut imputarea retroactivă a cotizațiilor, precum și compensarea acestora din urmă cu cele colectate în mod efectiv în aplicarea schemei anterioare de ajutor.

37 În această hotărâre, Curtea s-a pronunțat în sensul că articolul 93 alineatul (3) din Tratatul CE [devenit articolul 88 alineatul (3) CE] se opunea, în împrejurări precum cele

din acțiunile principale, colectării de cotizații impuse cu titlu retroactiv pentru o perioadă anterioară datei deciziei pozitive a Comisiei.

38 Procedând astfel, Curtea a considerat doar că, din punctul de vedere al terțului căruia i s-a impus o obligație financiară anterior unei decizii pozitive a Comisiei, singurul mijloc de remediere în privința acestuia a nelegalității unei puneri în aplicare a unei măsuri de ajutor constă în rambursarea acelei obligații financiare.

39 Prin urmare, trebuie să se răspundă la întrebările adresate de instanța de trimitere că interdicția de punere în aplicare a ajutoarelor de stat, prevăzută la articolul 88 alineatul (3) ultima teză CE, nu obligă instanța națională, în împrejurări precum cele din acțiunea principală, să respingă cererea unui beneficiar de ajutoare de stat privind cuantumul acestora care ar fi datorat pentru o perioadă anterioară unei decizii a Comisiei de admitere a compatibilității acestor ajutoare cu piața comună.

Cu privire la cheltuielile de judecată

40 Întrucât, în privința părților din acțiunea principală, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a doua) declară:

Interdicția de punere în aplicare a ajutoarelor de stat, prevăzută la articolul 88 alineatul (3) ultima teză CE, nu obligă instanța națională, în împrejurări precum cele din acțiunea principală, să respingă cererea unui beneficiar de ajutoare de stat privind cuantumul acestora care ar fi datorat pentru o perioadă anterioară unei decizii a Comisiei Comunităților Europene de admitere a compatibilității acestor ajutoare cu piața comună.

Semnături